

บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร

ADMINISTRATION ROLE ACCORDING TO PRINCIPLES OF GOOD

GOVERNANCE OF PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER

SAMUTSAKHON PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

ฉัตรปวีณ์ ไชยปัญญาวิชญ์

Chatpawee Chaipanyawit

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration Branch Education Faculty Bangkokthonburi University

6633100275@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร และ (2) เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร รวมทั้งสิ้น 980 คน กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเทียบตารางจซีและมอร์แกน จำนวน 278 คน และดำเนินการสุ่มแบบสุ่มชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย พบว่า (1) บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ (2) เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จากการประเมินของครู จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร

Research Title: ADMINISTRATION ROLE ACCORDING TO PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER SAMUTSAKHON PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

Researcher: Miss Chatpawee Chaipanyawit, **Advisor:** Instructor Dr. Prompiriya Panarson;

Degree: Master of Education (Educational Administration); **Academic Year:** 2024

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to study administration role according to principles of good governance of private school administrators under Samutsakhon Provincial Education Office; and (2) to compare administration role according to principles of good governance of private school administrators under Samutsakhon Provincial Education Office classified by educational level and working experience.

This research methodology was a survey research. The population consisted of 980 teachers in private schools under Samutsakhon Provincial Education Office. Sample consisted of 278 teachers in private schools under Samutsakhon Provincial Education Office. The sample size was determined by Krejcie & Morgan's table and obtained by proportional stratified random sampling technique. The instrument used for data collection was a five-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and hypothesis tested by independent t-test.

Major findings were: (1) administration role according to principles of good governance of private school administrators under Samutsakhon Provincial Education Office in the overall was at high level; and (2) comparison of administration role according to principles of good governance of private school administrators under Samutsakhon Provincial Education Office classified by educational level and working experience in the overall were not different.

Keywords: Principles of Good Governance, Private School Administrator, Samutsakhon Provincial Education Office

บทนำ

ในยุคโลกไร้พรมแดนที่เทคโนโลยีและเศรษฐกิจเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ประเทศที่มีการเตรียมพร้อมด้านการศึกษาจะสามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและแข่งขันในระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาจึงถือเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีสติปัญญา อารมณ์ และสังคมอย่างสมดุล สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเตรียมคนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่สำคัญในการควบคุม กำกับ และพัฒนาการศึกษาภายในโรงเรียน โดยผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมักจะสะท้อนถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโดยตรง

หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครอง ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้กระบวนการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเกิดผลอย่างจริงจัง จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ใช้เป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

ดังนั้นผู้บริหารที่ดีจำเป็นที่จะต้องศึกษาและทราบถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานรวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและให้ความสนใจเอาใจใส่เป็นอย่างดีเสมอ การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นศิลปะที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร เพราะการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานนั้นจำเป็นต้องเลือกใช้วิธีการต่างๆ เป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจให้เหมาะสมกับงานและบุคคลผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อบุคคลในองค์กรเกิดความพึงพอใจในการทำงานก็จะทำให้การปฏิบัติงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพและยังเป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นถึงการบริหารงานที่ดีอีกด้วย

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดสมุทรสาครนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการตามนโยบายของรัฐ แต่จากรายงาน SAR ปีการศึกษา 2566 พบว่าหลายโรงเรียนยังประสบปัญหาในการบูรณาการหลักการบางประการ เช่น การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาดความต่อเนื่องและมีข้อจำกัดด้านเครือข่ายความร่วมมือ หากผู้บริหารสถานศึกษา ไม่มีหลักในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ย่อมส่งผลกระทบถึงการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ สถานศึกษาไม่มีคุณภาพ และบุคลากรไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในทางตรงกันข้ามหากมีหลักในการปฏิบัติงานที่ดี ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารที่ดีต้องบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการแสวงหาความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษายุทธศาสตร์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1 เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร

2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานในการวิจัย

1 บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกัน

2 บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน

การดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ใช้ขอบข่ายของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า มาเป็นประเด็นในการวิจัยฉบับนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 23 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 980 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาครกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของ Krejcie Morgan (1970) จำนวน 278 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ

- 1) ระดับการศึกษา ประกอบด้วย
  - (1) ปริญญาตรี
  - (2) สูงกว่าปริญญาตรี
- 2) ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย
  - (1) น้อยกว่า 10 ปี
  - (2) 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม คือ บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการประเมินของครูต่อการศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดตัวเลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของ Likert ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1 สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objectives Congruence: IOC)

2. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient, 1994: 169)

5.2 สถิติพื้นฐาน

1. ความถี่ (Frequency)
2. ค่าร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)

5.3 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

1. สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (Independent t-test)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มากำหนดกรอบการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น

สถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1. ระดับการศึกษา
1) ปริญญาตรี
2) สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
1) น้อยกว่า 10 ปี
2) 10 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม

บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สมุทรสาคร
1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

ผลการวิจัย

1. การศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จากการประเมินของครู พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ หลักความรับผิดชอบต่อหลักคุณธรรม และหลักนิติธรรม ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1. การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จากการประเมินของครู จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จากการประเมินของครู โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักนิติธรรม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายเชิงรุกของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ที่ได้ผลักดันและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ดำเนินมาตรการเชิงยุทธศาสตร์หลายประการ โดยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความรู้และเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ผู้บริหารและคณะครูเกี่ยวกับหลักการและแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมทั้งวางระบบการควบคุมภายในและกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณชน ตลอดจนจัดให้มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบและรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

ที่สำคัญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาครยังได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารจัดการโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจโดยผ่านกลไกของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยความประหยัด คุ่มค่า และเกิดประสิทธิผลสูงสุด รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินงานปัจจัยแห่งความสำเร็จประการสำคัญคือ การมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ชุ่มเทให้กับการพัฒนา งานวิชาการและการจัดการเรียนการสอน มีคุณธรรมจริยธรรม และมีภาวะผู้นำที่โดดเด่น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของสถานศึกษา นำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรและการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร. Online. 2566) จึงทำให้บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ และสมใจ สืบเสาะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ ร่ายเรือง (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการศึกษากับบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน เอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จากการประเมินของครู จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากครูทุกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นในการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน มีความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลในระดับที่ใกล้เคียงกัน การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา แต่อาจเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ตรงที่ครูแต่ละคนได้สัมผัสจากการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหาร นอกจากนี้ การที่สถานศึกษามีการสื่อสารนโยบายและแนวทางการบริหารงานที่ชัดเจนและทั่วถึง ทำให้ครูทุกระดับการศึกษาสามารถเข้าใจและตระหนักถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภา แสงสีก (2558) ที่พบว่าระดับการศึกษาไม่ส่งผลต่อความแตกต่างในการประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับงานวิจัยของซารีล่า ลาหมืด (2559) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามทัศนคติของครูโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเอกชนในจังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า
วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้ทัศนคติของครูต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารแตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
เอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จากการประเมินของครู จำแนกตามประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้
อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติต่อครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความประสบการณ์
ทำงานมากหรือน้อย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนผ่าน
การปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ครูทุกคนสามารถประเมินการบริหารงานได้อย่างใกล้เคียงกัน
สอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรีฮัน ดอเลาะ (2567) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่าประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบบทบาทการบริหารตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักนิติธรรม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนหลักคุณธรรม
หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากภารกิจอันหลากหลายและซับซ้อนในการบริหารจัดการสถานศึกษาของ
ผู้บริหาร ส่งผลให้การถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบและแนวปฏิบัติต่างๆ ไปยังบุคลากรครูในสังกัดนั้น
มีข้อจำกัดในการเข้าถึงบุคลากรทุกระดับได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึงในบางสถานการณ์ ซึ่งนับเป็น
ความท้าทายในการสื่อสารองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ท่ามกลางภาระงานบริหารที่ต้องดำเนินการในภาพรวม
อย่างครบถ้วน และครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีแนวโน้มที่จะมีการรับรู้ด้านหลักนิติธรรม
ในระดับที่สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า ซึ่งอาจสะท้อนถึงความตั้งใจในการเรียนรู้และการปรับตัว
ให้สอดคล้องกับกฎระเบียบและนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นของวิชาชีพที่มัก
มาพร้อมกับความกระตือรือร้นในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม ครูที่มี
ประสบการณ์มากอาจให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการและการประยุกต์ใช้ประสบการณ์ในภาพรวม ซึ่งอาจ
ส่งผลให้รูปแบบการรับรู้ด้านกฎระเบียบแตกต่างกันไปตามบริบทของการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากวิจัยครั้งนี้

1.1 การส่งเสริมการบริหารงานที่ยึดมั่นในหลักนิติธรรมเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารที่ดี
ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายใน
สถานศึกษา เกี่ยวกับการใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับอย่างเป็นธรรมและสม่ำเสมอ โดยเน้นการปฏิบัติ

ตามหลักเกณฑ์เดียวกันอย่างเสมอภาคต่อทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและบรรยากาศแห่งความยุติธรรมในองค์กร ซึ่งอาจดำเนินการผ่านการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเข้าถึงได้ง่าย

1.2. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีคุณธรรมเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดี ดังนั้น การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพการจัดประชุมที่สร้างสรรค์ และกิจกรรมพัฒนาจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงาม จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรทุกระดับ และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

1.3. เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรมีแนวทางการพัฒนาระบบการจัดทำบัญชี การบริหารการเงิน รายรับ-รายจ่าย และการจัดการพัสดุอย่างชัดเจนและตรวจสอบได้ โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเอกสารและฐานข้อมูลให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ พร้อมทั้งสร้างช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้างเพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญได้อย่างสม่ำเสมอและเหมาะสม

1.4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สถานศึกษาควรพิจารณาการมอบหมายงานให้สอดคล้องกับศักยภาพ ความสามารถ และความถนัดของบุคลากรแต่ละคน โดยสร้างกระบวนการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในองค์กรและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ

1.5. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการตรวจสอบและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเป็นโอกาสอันดีในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างระบบการเปิดเผยข้อมูลเชิงสร้างสรรค์ และการเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร หลักฐาน และกระบวนการดำเนินงานให้อยู่ในสภาพที่พร้อมรับการตรวจสอบในทุกช่วงเวลา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

1.6. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ เป็นระเบียบ สะดวกในการใช้งาน และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างครบถ้วน พร้อมทั้งจัดอบรมและพัฒนาทักษะให้บุคลากรสามารถเข้าถึงและใช้งานระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการทำงานที่มีประสิทธิผล และการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

2 ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หรือความพึงพอใจของบุคลากรเพื่อเพิ่มคุณค่าทางวิชาการและเชื่อมโยงผลการบริหารกับผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตาม
ความคิดเห็นของผู้ปกครอง หรือกรรมการสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- เกษม วัฒนชัย. 2546. ธรรมาภิบาลกับบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
ชวบดีนทร์ อิทธิพงศ์เดช. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร สังกัดที่ว่า
การอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
ซารีล่า ลาหมืด. (2559). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล. สารนิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). หาดใหญ่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
นุรียะห์ ทะแคว. (2564). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ
ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วารสาร อัล-ฮิกมะฮ์
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี. 11(22): 101-112.
นุรีฮัน ดอเลาะ. (2567). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. สารนิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). ยะลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ และสมใจ สืบเสาะ. (2565) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.
วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย สถาบันเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษา
และการวิจัยแห่งสุวรรณภูมิ (สนว.), 7(1), 128-141.
วันเพ็ญ ร่ายเรือง. (2557). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การบริหาร
ส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 8 (3) : 47 - 53.
สุภา แสงสีก และสัจจวรรณ ทรรพวสุ. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
โรงเรียนในเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 9 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
สุภาพร หลีจ๊ะ. (2565). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3.
การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร. (2566) การประชุมปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเอกชนสมุทรสาคร. (ออนไลน์).

อิตติชาม เจะหะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อุบลวรรณ ประจง. (2554). การศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Casey-Cooper, M. (2005). Educational governance of the Morongo unified school district (California). Retrieved from: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/preview/3166794>

Cronbach, L. J. (1970). Essentials of psychological testing. New York : Harper & Row.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (April 1970). "Determining Sample Size for Research Activities," Journal Education and Psychology Measurement. 3 (30) : 607 - 610.

Likert, S. (1961). New patterns of management. New York: McGraw-Hill.

Marcella, C. C. (2005). Educational governance of the Morongo unified school District. Ph.D., Capella University, 2005 Abstract. Retrieved from <http://proquest.umi.com/pqdweb>

OECD (2016), Education Governance in Action: Lessons from Case Studies. OECD Publishing, Paris.